

16. Принс А. Защита общества и преобразование уголовного права. - М.: Книгоиздательство торг. дома "В.И. Знаменский и К°", 1912. - 157 с.
17. Станкевич В. Борьба с опасным состоянием, как основная задача нового уголовного права // Новые идеи в правоведении / Под ред. Петражицкого Л.И. - СПб.: Образование, 1914 - С. 78 - 135.
18. Трахтеров В.С. Вменяемость и невменяемость в уголовном праве (исторический очерк). - Харьков: Украинская юридическая академия, 1992. - 83 с.

УДК 343.12(477)(094.4)

Л.В. Карабут

**ПОЧАТКОВИЙ МОМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ
ФУНКЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ
ЗА НОВИМ КПК**

Досліджена актуальна для юридичної теорії і практики проблема визначення початкового моменту реалізації функції кримінального переслідування за новим Кримінальному процесуальному кодексі України (КПК).

Ключові слова: *кримінальне переслідування; функція; кримінальне провадження; досудове розслідування.*

Исследована актуальная для юридической теории и практики проблема определения начального момента осуществления функции уголовного преследования по новому Уголовному процессуальному кодексу Украины (УПК).

Ключевые слова: *уголовное преследование; функция; уголовное производство; досудебное расследование.*

We investigate the problem of determining the initial moment of the function of criminal prosecution according to the new Criminal Procedure Code of Ukraine that is actual for the juridical theory and practice.

Key words: *criminal prosecution, function; criminal proceedings; pretrial investigation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Протягом тривалого часу у теорії кримінального процесу точиться дискусія щодо визначення початкового моменту реалізації функції кримінального переслідування. Теоретичні дискусії, як правило, будуються на підставі нормативно-правових актів, у яких цей момент визначається. Новий КПК, ухвалений Парламентом України у 2012 році, кардинально змінив регламентацію багатьох суспільних відносин, що виникають, розвиваються і припиняються у кримінальному провадженні. Не за-

лишилися незайманими і відносини, пов'язані з початком викриття осіб, винних у вчиненні кримінальних правопорушень. Нові підходи законодавця до визначення моменту початку викриття винних (реалізації функції кримінального переслідування) породжують проблемність у застосуванні відповідних положень нового КПК на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідженню функції кримінального переслідування як одного із напрямів кримінальної процесуальної діяльності присвячено масу наукових робіт як на рівні монографічних досліджень [1; 12; 15; 20], так і наукових статей [4; 11]. Такий значний інтерес до цієї функції обумовлений її значною роллю у ініціюванні кримінального провадження та його подальшого руху. Інакше кажучи, функція кримінального переслідування є рушійною силою кримінального провадження.

Оскільки після ухвалення нового КПК роботи, присвячені з'ясуванню початкового моменту реалізації функції кримінального переслідування з урахуванням його положень, відсутні (принаймні нам не вдалося віднайти жодної роботи з даної тематики), то ми будемо використовувати під час дослідження у цій статті наукові публікації радянського періоду розвитку теорії кримінального процесу, а також Рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) та нормативно-правові акти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є отримання нових наукових результатів щодо початку реалізації функції кримінального переслідування за новим КПК.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для осіб, щодо яких здійснюється кримінальне переслідування (обвинувачення), вкрай важливим є чітке визначення моменту, з якого у них з'являється право захищатися особисто чи з допомогою обраного захисника. Виходячи із засади верховенства права та практики ЄСПЛ, цілком логічним є те, що можливість захищатися від обвинувачення особа повинна мати з моменту, коли воно починає фактично здійснюватися. Однак, законодавець має прагнути до більш чіткого визначення цього моменту у законі на підставі принципу юридичної визначеності, що є одним із складових елементів засади верховенства права.

О.М. Толочко, узагальнивши Рішення ЄСПЛ, зробив висновок про те, що "для удосконалення українського кримінально-процесу-

ального законодавства мають значення обставини, що визнаються ЄСПЛ як момент висунення обвинувачення. Такими обставинами визнаються: *арешт особи* (див. Рішення у справі "Вемхофф проти Німеччини"), *офіційне повідомлення про намір здійснення стосовно неї кримінального переслідування* (див. Рішення у справі "Ноймайстер проти Австрії"), *початок досудового слідства проти конкретної особи чи арешт банківських рахунків конкретної особи* (див. Рішення у справі "Рінгайзен проти Австрії"). Особа, викликана як свідок у кримінальній справі, але фактично підозрювана у вчиненні злочину (зокрема, їй було поставлено запитання під час допиту, які можуть бути використані проти неї як обвинувальні) користується гарантіями ст. 6 ЄКПЛ (див. Рішення у справі "Сервес проти Франції") [18].

Розглянемо як же наведені вище положення, що відображають правову позицію ЄСПЛ, імплементовані у КПК 2012 року, зважаючи на те, що європейські експерти надали в цілому позитивні висновки на проєкт КПК у листопаді 2011 року [2].

Згідно зі ст. 20 КПК 2012 року право на захист мають підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений. Раніше усіх у кримінальному провадженні з'являється підозрюваний. Отже саме із його появою починає реалізовуватися функція кримінального переслідування (обвинувачення), що викликає до життя кримінальну процесуальну функцію захисту.

Підозрюваний набуває статусу учасника кримінального провадження після повідомлення йому про підозру в порядку статей 276-279 КПК, або у разі затримання за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 42 КПК). Лише після появи підозрюваного до участі у провадженні може бути залучено захисника (ч. 1 ст. 45 КПК).

Таким чином, український законодавець пов'язує початок реалізації кримінальної процесуальної функції обвинувачення з появою такого учасника як підозрюваний. А для появи останнього потрібні формалізовані дії і документи – повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення або затримання особи.

Усі інші підстави початку кримінального переслідування, визначені ЄСПЛ (початок досудового слідства проти конкретної особи, арешт банківських рахунків конкретної особи, виклик її як свідка і ставлення під час допиту запитань, які можуть бути використані проти неї як обвинувальні) залишилися поза увагою законодавця. Тут варто зауважити, що регламентація початку кримінального переслідування у КПК 1960 року із змінами і доповненнями станом на 13 квітня 2012 року

(день ухвалення нового КПК) більше наблизилася до вимог практики ЄСПЛ, ніж регламентація цього питання у КПК 2012 року.

Такий висновок можна зробити на підставі того, що новий КПК не передбачає можливості вступу у кримінальне провадження захисника на етапі, коли слідчий, прокурор ще не повідомили особу про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, але під час допиту ставлять запитання, які можуть бути використані проти неї як обвинувальні. КПК 1960 року у таких випадках передбачав наявність захисника у свідка (статті 44, 48, 167 та ін.).

Згідно зі ст. 17 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини" від 23 лютого 2006 року [5] українські суди повинні застосовувати при розгляді справ практику ЄСПЛ як джерело права, у тому числі і Рішення ЄСПЛ у справі "Сервес проти Франції", згідно з яким свідку за обставин, зазначених у Рішенні, може бути надана допомога захисника. Попри це для забезпечення юридичної визначеності відносин, пов'язаних із початком реалізації функції кримінального переслідування (обвинувачення), у вітчизняному законодавстві має бути вирішене питання про можливість допуску до участі у кримінальному провадженні захисника за умови, про яку йдеться у Рішенні ЄСПЛ у справі "Сервес проти Франції". Тим паче, що у законодавця є досвід вирішення даного питання у КПК 1960 року, коли у 2010 році до нього були внесені зміни згідно із Законом України "Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо права свідка на захисника та іншу правову допомогу" від 1 липня 2010 року [6]. З метою забезпечення права особи на захист слід обов'язково внести такі зміни до нового КПК, бо зазначена особа практично не в змозі змусити слідчого, прокурора повідомити її про підозру у тому разі, коли на її думку проти неї здійснюють процесуальні дії з викриття її у вчиненні кримінального правопорушення. Вчасне повідомлення особи про підозру є гарантією здійснення нею повноцінного захисту.

КПК не передбачив для особи, щодо якої здійснюються дії із викриття її у вчиненні кримінального правопорушення, права на оскарження бездіяльності слідчого, прокурора, пов'язаної з неповідомленням особи про підозру (ст. 303 КПК "Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування та право на оскарження"). З метою гарантування вчасного початку захисту особою від обвинувачення (підозри) може бути три варіанти регламентації даного питання у КПК.

Перший полягає у встановленні правила, згідно з яким особа, яка вважає, що щодо неї здійснюється кримінальне переслідування, автоматично (за фактом) набуває прав підозрюваного незалежно від того, чи повідомлено її офіційно про підозру. Таке правило вимагає від слідчого, прокурора поводитися з особою як з підозрюваним незалежно від того чи вручено їй повідомлення про підозру і чи заявляла вона відповідне клопотання про визнання її підозрюваною. Такий варіант найбільше гарантував би захист прав і законних інтересів переслідуваної особи. Але реально він навряд чи буде запроваджений в українське законодавство найближчим часом через відданість нашої правової системи і правосвідомості слідчих, прокурорів, суддів формалізованому набуттю юридичного статусу будь-якою особою. Хоча є сподівання, що такий порядок усе таки буде запроваджений у законодавство. Ці сподівання ґрунтуються на тому, що український законодавець встановив "автоматичне" набуття статусу потерпілого у разі подання особою заяви про кримінальне правопорушення, вчинене щодо неї.

Другим варіантом могло би бути надання права особі, щодо якої фактично здійснюються процесуальні дії з викриття у вчиненні кримінального правопорушення, оскаржувати до слідчого судді бездіяльність слідчого, прокурора із неповідомлення їй про підозру. Встановлення такого порядку вимагає внесення відповідних змін до статей глави 26 КПК.

Третій варіант може полягати у запозиченні досвіду врегулювання даного питання у КПК Французької Республіки, де відсутній такий процесуальний документ, як постанова про притягнення як обвинуваченого. Згідно зі ст. 801 КПК цієї держави "обвинувачений" з'являється з моменту першої явки особи до слідчого судді. Крім того, спочатку здійснюється допит обвинуваченого як "асистованого свідка", а потім йому пред'являється обвинувачення [9]. На думку Л.М. Лобойка, корисним для українського законодавця був би і інший досвід регламентації цих питань у КПК Франції. За французьким законом особа, щодо якої здійснюються слідчі дії, має право звернутися до слідчого із заявою про визнання її обвинуваченим. З моменту подання заяви слідчому вона набуває всіх прав обвинуваченого [10, с. 242]. Уявляється, що такий порядок також був би прийнятним і здатним забезпечити вчасність набуття особою статусу підозрюваного. Подібний порядок набуття статусу потерпілого наразі врегульований у КПК (ч. 2 ст. 55).

Конституційний Суд України у 1999 році висловив свою правову позицію щодо того у який момент провадження у кримінальній спра-

ві розпочинається притягнення до кримінальної відповідальності, тобто здійснення кримінального переслідування. Суд визначив, що кримінальна відповідальність передбачає офіційну оцінку відповідними державними органами поведінки особи як злочинної. Підставою кримінальної відповідальності є наявність у діяннях особи складу злочину, передбаченого кримінальним законом. Це форма реалізації державою правоохоронних норм, яка в кінцевому підсумку, як правило, полягає в застосуванні до особи, що вчинила злочин, конкретних кримінально-правових заходів примусового характеру через обвинувальний вирок суду (абз. 3 п. 2 Рішення від 27 жовтня 1999 року № 9-рп/99 у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність) [14]. У цьому ж Рішенні Конституційний Суд України дійшов висновку про те, що притягнення до кримінальної відповідальності, як стадія кримінального переслідування, починається з моменту винесення слідчим постанови про притягнення особи як обвинуваченого і пред'явлення їй обвинувачення (абз. 4 п. 3). На підтвердження висновку про те, що у зміст терміну "притягнення до кримінальної відповідальності" вкладається факт пред'явлення особі обвинувачення, Конституційний Суд України навів існування передбаченої ст. 174 КК кримінальної відповідальності особи, яка провадить дізнання, слідчого або прокурора за притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності з корисливих мотивів чи іншої особистої заінтересованості.

З прийняттям нового КПК висновок Конституційного Суду України щодо початку реалізації кримінальної відповідальності особи з притягненням її як обвинуваченого має бути переглянутий. Новий КПК не містить процесуального інституту притягнення як обвинуваченого. Натомість з'явилася нове для вітчизняного законодавства повідомлення особи про підозру, а обвинуваченого законодавець визначив як особу, обвинувальний акт щодо якої переданий до суду. Тому наразі існує проблема вирішення питання про те, у якому співвідношенні знаходяться згадані положення КПК і Рішення Конституційного Суду України, тобто що потрібно вважати початком "притягнення до кримінальної відповідальності" - повідомлення про підозру чи направлення прокурором обвинувального акту до суду.

Виходячи з логіки Рішення Конституційного Суду України, що полягає у початку здійснення обвинувачення з моменту його пред'явлення, а також зі змісту ст. 27 Закону України "Про статус народного

депутата України" від 17 листопада 1992 року [7], згідно з якою народний депутат не може бути безгоди Верховної Ради України притягнутий до кримінальної відповідальності, затриманий чи заарештований, притягненням до кримінальної відповідальності народного депутата та інших осіб, зазначених у ст. 480 КПК, слід вважати повідомлення їх про підозру. Законодавець встановив, що притягнення до кримінальної відповідальності – це стадія кримінального провадження, яка починається з моменту повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення (п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК).

Однак, навіть таке розуміння початку притягнення до кримінальної відповідальності, коли акт притягнення як обвинуваченого у новому КПК замінено на повідомлення про підозру, не узгоджується із практикою ЄСПЛ з наведених вище причин.

Цілком зрозумілим є те, що коли щодо особи здійснюються процесуальні і оперативно-розшукові дії, знання про які можуть бути використані нею на шкоду досудовому розслідуванню, а отже – на шкоду забезпеченню суспільнокорисних інтересів, повідомляти її про підозру не доцільно. Але й затягування з повідомленням про підозру може мати негативні наслідки у вигляді неправомірного обмеження права особи на захист.

Запропоновані нами вище варіанти вирішення проблеми вчасної появи у особи прав підозрюваного здатні забезпечити право особи на захист без завдання шкоди суспільним інтересам, бо "таємна" (для підозрюваного) частина досудового розслідування залишатиметься таємною як до повідомлення про підозру, так і після цього – у разі проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Зрозуміло, що формалізуючи момент початку кримінального переслідування особи повідомленням про підозру, слідчому, прокуророві, слідчому судді зручніше визначатися з початком перебігу строків досудового розслідування, бо вони згідно зі ст. 219 КПК обраховуються саме з цього моменту.

Однак зручність обчислення строків досудового розслідування не може бути підставою для позбавлення чи обмеження права особи на захист. Правило про початок обчислення строків з моменту повідомлення про підозру може залишитися у такому вигляді, як воно наразі сформульоване у законі. А право на захист від підозри може виникати у особи і раніше цього моменту, а не обов'язково "прив'язуватися" до якихось формальних моментів, як то: затримання, повідомлення про підозру, направлення прокурором обвинувального акту до суду тощо.

На завершення розглянемо питання, що є тісно пов'язаним із розглянутим вище, а саме – про час перебування особи у процесуальному статусі підозрюваного.

Протягом тривалого періоду розвитку радянського кримінально-процесуального законодавства статус підозрюваного не було визначено. Через це в 30-50-х роках минулого століття у юридичній літературі точилася дискусія щодо фактичного існування в осіб такого статусу.

Так, Р.Д. Рахунов зазначав, що радянський кримінальний процес не знає процесуальної фігури підозрюваного [13, с. 16].

С.А. Голунський пропонував не лише відмовитися від поняття "підозрюваний", а й взагалі від будь-яких допитів запідозрених осіб до пред'явлення їм обвинувачення. "Нормальним треба визнати таке положення, – писав С.А. Голунський, – коли обвинуваченого взагалі не чіпають до пред'явлення йому обвинувачення"[3, с. 15].

П.І. Тарасов-Родіонов не визначав процесуального положення підозрюваного і вважав за потрібне допитувати його як обвинуваченого, хоча обвинувачення йому і не пред'явлене [16, с. 157].

У КПК 1960 року певною мірою статус підозрюваного було врегульовано. Так, у процесуальному законі згадувалося про показання підозрюваного і його права під час давання показань (ст. 73). Остаточне ж процесуальний статус підозрюваного було закріплено у законодавстві 16 квітня 1984 року шляхом доповнення КПК статтею 43⁴, в якій вперше сформульовано визначення поняття підозрюваного і його права [8; 19]. За КПК 1960 року підозрюваний міг перебувати у такому статусі протягом незначного терміну. У разі затримання цей термін складав максимум сімдесят дві години, а у разі обрання запобіжного заходу до пред'явлення обвинувачення – десять діб.

Оскільки КПК 1960 року діяв більше, ніж півстоліття, у осіб, які його застосовували, та й у вчених, котрі його аналізували з наукової точки зору, склалося стійке переконання, що "підозрюваний" – це тимчасовий процесуальний статус, після якого особа під час досудового розслідування потенційно може набути статусу обвинуваченого.

Розробники КПК 2012 року пішли іншим шляхом, що був підтриманий законодавцем. Вони встановили, що час перебування особи у статусі підозрюваного дорівнює строку досудового розслідування, визначеного у ст. 219 КПК, і який залежно від складності розслідуваного кримінального правопорушення складає максимум дванадцять місяців. Після направлення прокурором обвинувального акту до

суду статус підозрюваного трансформується у статус обвинуваченого. Чи не забагато (хоч це і є максимумом) для особи перебування протягом дванадцяти місяців у статусі підозрюваного? Вважаємо, що ні. Бо, як ми вже зазначали вище, не терміни визначають статус особи і її можливості впливати на хід і результати кримінального провадження, а її права.

Особу, щодо якої здійснюється кримінальне переслідування під час досудового розслідування, можна називати підслідним [17, с. 97], переслідуваним, обвинуваченим або використовувати якийсь інший термін. Головне щоб у неї були права, що є адекватними правам сторони обвинувачення. У підозрюваного за КПК 2012 року достатньо прав для здійснення свого захисту від кримінального переслідування (ст. 42).

На основі проведеного у цій статті дослідження слідують такі **висновки**: 1) момент початку кримінальної відповідальності, визначений Конституційним Судом України як складання слідчим постанови про притягнення як обвинуваченого і пред'явлення обвинувачення, з початком дії нового КПК має бути уточнений і визначений як момент повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення; 2) кримінальне переслідування особи може фактично розпочинатися до повідомлення конкретної особи про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, а тому у кримінальному процесуальному законодавстві слід передбачити право особи вважатися підозрюваною (за її заявою чи без такої) до офіційного повідомлення їй про підозру.

Проблема визначення початку реалізації функції кримінального переслідування є доволі об'ємною. Тому вона, звичайно ж, не може бути висвітлена, а тим паче, вирішена в межах однієї наукової статті. Дана тема потребує подальших досліджень. Останні є доцільними за такими **напрямами наукових розвідок**: 1) визначення початку реалізації окремих складових функцій кримінального переслідування – підозри, обвинувачення, державного обвинувачення; 2) співвідношення цих елементів функції між собою.

Використана література:

1. Бьданцев Н.А Прекращение уголовного преследования (дела) в отношении несовершеннолетнего с применением принудительной меры воспитательного воздействия в аспекте ювенальной юстиции: монография / Н.А. Бьданцев. – М.: Издательский дом Шумиловой И.И., 2008. – 159 с.

2. Висновок щодо проекту Кримінального процесуального кодексу України (підготовлений Директоратом з питань правосуддя та захисту людської

гідності Генерального директорату І – Права людини і верховенство права на підставі експертизи, здійснений Лореною Бахмайер-Вінтер, Джеремі МакБрайдом, Еріком Сванідзе). – Страсбург, 2 листопада 2011 року // <http://zib.com.ua/ru/7576-ekspertnoezaklyucheniesovetaevropipoproektupktekstn.html>.

3. Голунский С.А. Привлечение обвиняемого // Сов. юстиция. – 1936. – № 23. – С. 14-16.

4. Губська О. Поняття закриття кримінальної справи та закінчення кримінального переслідування / О. Губська // Підприємництво, господарство, право. – 2008. – № 4. – С. 109-112.

5. Закон України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини" від 23 лютого 2006 року // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260.

6. Закон України "Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо права свідка на захисника та іншу правову допомогу" від 1 липня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 38. – Ст. 506.

7. Закон України "Про статус народного депутата України" від 17 листопада 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.

8. Закон УРСР "Про затвердження указів Президії Верховної Ради Української РСР про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів Української РСР" від 15 червня 1984 року // Відомості Верховної Ради. – 1984. – № 26. – Ст. 485.

9. Кримінально-процесуальний кодекс Франції // www.ICPO.AT.TUT.BY/crimergu.html.

10. Лобойко Л.М. Кримінально-процесуальне право: курс лекцій: Вид. друге, змін. і доп. – К.: Істина, 2008. – 488 с.

11. Лоскутов Т.О. Початок кримінального переслідування, здійснюваного слідчим ОВС України / Т.О. Лоскутов // Збірник наукових праць. Частина 1. Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції "Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи" (24 квітня 2009 року). – Сімферополь: КРП "Видавництво"Кримнавчпеддержвидав", 2009. – С. 550-551.

12. Мазюк Р.В. Институт уголовного преследования в российском уголовном судопроизводстве: [монография] / Р.В. Мазюк – М.: Издательство "Юрлитинформ", 2009. – 216 с.

13. Рахунов Р.Д. Предварительное расследование в советском уголовном процессе: автореф. дис. ... докт. юрид. наук. – М., 1953. – 23 с.

14. Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 1999 року № 9-рп/99 у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність) // Офіційний вісник України. – 1999. – № 44. – С. 71.

15. Строгович М.С. Уголовное преследование в советском уголовном процессе / М.С. Строгович. – М.: Акад.наук СССР, 1951. – 187 с.

16. Тарасов-Родионов П.И. Предварительное следствие. – М.: Юрид. изд-во МЮ СССР, 1948. – 196 с.

17. Тертишник В.М. Проблеми розкриття злочинів та забезпечення прав і свобод людини // Використання сучасних досягнень науки і практики у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю: мат.-лиНаука.-практ. конф. - К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2000. - С. 90-97.

18. Толочко О. Право на справедливий судовий розгляд кримінальних справ // Юридичний журнал. - 2006. - № 1 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2091>.

19. Указ Президії Верховної Ради УРСР "Про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу Української РСР" від 16 квітня 1984 // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1984. - № 18. - Ст. 351.

20. Щегель Н.І. Кримінальне переслідування: зміст та форма: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Щегель Ніна Іванівна. - К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2007. - 183 с.

УДК 343.13

М.Й. Курочка
В.Ю. Гладкіх

**УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИМУСОВИХ
МЕДИЧНИХ ЗАХОДІВ,
ЩОДО ПІДОЗРЮВАНОВОГО, ШЛЯХОМ ВТРУЧАННЯ
У ФІЗИЧНУ НЕДОТОРКАНИСТЬ ОСОБИ
В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

Статтю присвячено дослідженню актуальної для правозастосовної практики умов допустимості застосування примусових медичних заходів, щодо підозрюваного, шляхом втручання у фізичну недоторканість особи, з метою одержання біологічних зразків та інших доказів його участі у вчиненні злочину.

Ключові слова: *примусові медичні заходи, фізична недоторканість особи, підозрюваний, честь і гідність особи.*

Статья посвящена исследованию актуальной для правоприменительной практики условий допустимости применения принудительных медицинских мер, в отношении подозреваемого, путем нарушения физической неприкосновенности лица, с целью получения биологических образцов и иных доказательств его причастности к совершенному преступлению

Ключевые слова: *принудительные медицинские меры, физическая неприкосновенность лица, подозреваемый, честь и достоинство человека.*

The article is devoted to research of current importance for the law enforcement practice of the admissibility of the application of compulsory medical measures in respect of the suspect, by violations of the physical integrity of the person, with the purpose of obtaining biological samples and other evidence of his involvement in crime.

Key words: *compulsory medical measures, the physical integrity of the person, the suspect, the honor and dignity of the human person.*